

Alicja Chybińska

Sprawozdanie z uroczystości odsłonięcia tablicy „Sala imienia Jana Łukasiewicza” na Wydziale Filozofii UW

Dnia 12 stycznia 2024 roku na Wydziale Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się uroczystość odsłonięcia tablicy „Sala imienia Jana Łukasiewicza” nad wejściem do sali nr 108.

Odślonięcie tablicy „Sala imienia Jana Łukasiewicza” przez JM Rektora UW prof. Alojzego Nowaka¹

¹ Autorem fotografii wykorzystanych w sprawozdaniu na stronach 205, 209, 210 i 211 jest Mirosław Kaźmierczak, a na stronie 207 (zdjęcie na górze) – Bogdan Dziobkowski.

Sala nr 108 jest kolejną w zajmowanym przez Wydział Filozofii budynku przy ul. Krakowskie Przedmieście 3, która ma swojego patrona (sala nr 109 to sala im. Kazimierza Ajdukiewicza, sala nr 209 – Tadeusza Kotarbińskiego, sala nr 4 – Władysława Tatarkiewicza, sala nr 102 – Alfreda Tarskiego, natomiast wydziałowa aula nosi imię Marii Ossowskiej²).

Pomysł, by patronem sali nr 108 był Jan Łukasiewicz, wysunął prof. Bogdan Dziobkowski, prodziekan ds. studenckich Wydziału Filozofii, na posiedzeniu Rady Wydziału Filozofii w dniu 25 kwietnia 2023 roku³. Uzasadniając swoją inicjatywę, prodziekan Dziobkowski przypomniał, że w listopadzie 2022 roku sprowadzono z Irlandii do Polski i pochowano na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie, w Alei Zasłużonych, szczątki Jana Łukasiewicza – wybitnego logika i filozofa, Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w gabinecie Ignacego Paderewskiego (1919), dwukrotnego Rektora Uniwersytetu Warszawskiego (1922/1923, 1931/1932). Z tej okazji w Pałacu Kazimierzowskim została zorganizowana wystawa *Jan Łukasiewicz. Filozof, logik i polityk* (scenariusz: prof. Jacek Jadacki, kuratorzy: prof. Anna Brożek i prof. Hubert Kowalski – Dyrektor Muzeum UW), a w roku następnym odtworzono rektorski portret Łukasiewicza z lat 30. XX wieku, który Muzeum UW zgodziło się bezterminowo użyczyć Wydziałowi Filozofii⁴. Prof. Dziobkowski zaproponował, by portret ten umieścić w sali nr 108, a sali nadać imię Jana Łukasiewicza.

Wniosek prodziekana Dziobkowskiego został poddany pod głosowanie. Nikt nie był przeciw, dwie osoby wstrzymały się od głosu, wszystkie pozostałe osoby zagłosowały za. Sprawa została zaopiniowana pozytywnie.

Kolejnym etapem było wykonanie tablicy – a w zasadzie: tablic, ponieważ przy okazji stworzenia nowej tablicy nad salą nr 108 prof. Dziobkowski zaproponował, by wymienić tablicę znajdującą się nad, sąsiadującą z salą nr 108, salą nr 109 (im. Kazimierza Ajdukiewicza). Materiał oraz forma (w tym użyty krój czcionki) obu tablic miały nawiązywać do okresu międzywojennego. Zadania podjął się Andrzej Kazberuk, asystent w Pracowni Konserwacji i Restauracji Rzeźby Kamiennej i Elementów Architektury na Wydziale Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Tablice zostały wykonane z najwyższą troską o detale. Jako surowca użyto piaskowca szydłowieckiego, a ręcznie wykute litery wypełniono brązą pozłotniczą.

² Sprawozdanie z odsłonięcia tablic nad salami nr 4 oraz 102 zostało opublikowane w „Edukacji Filozoficznej” (2017, t. 64, s. 255–263). Sprawozdanie z odsłonięcia tablicy przy auli im. Marii Ossowskiej zostało opublikowane w „Przeglądzie Filozoficznym” (2020, nr 1, s. 267–276).

³ Korzystałam z „Protokołu nr 24 z posiedzenia Rady Wydziału Filozofii UW w dniu 25 kwietnia 2023 r.”, sporządzonego przez dr. Bartosza Działoszyńskiego.

⁴ Sprawozdanie z uroczystości ponownego pochówku prof. Jana Łukasiewicza zostało zamieszczone w „Przeglądzie Filozoficznym” (2023, nr 2).

Stanowisko pracy Dariusza Kazberuka przygotowującego tablice w budynku Wydziału Filozofii

W sali nr 108 zawieszono portret rektorski Jana Łukasiewicza. Obraz ten jest kopią portretu wykonanego przez Czesława Wdowiszewskiego. Dzieło zostało zniszczone w wyniku bombardowania Warszawy w trakcie II wojny światowej. Wierną rekonstrukcję obrazu wykonała Maja Tomaszewska, warszawska malarka.

Czesław Wdowiszewski (1904–1982) studiował w latach 1923–1927 w Szkole Sztuk Pięknych im. Wojciecha Gersona w Warszawie, a w latach 30. był profe-

Po lewej – portret Jana Łukasiewicza autorstwa Czesława Wdowiszewskiego.
Po prawej – kopia obrazu wykonana przez Maję Tomaszewską

sorem tej uczelni. Był też jednym z założycieli Bractwa św. Łukasza – antyawan-gardowej grupy artystycznej działającej w Polsce w latach 20. i 30. XX wieku pod egidą prof. Tadeusza Pruszkowskiego z SSP. Członkowie tej formacji – obok już wspomnianych trzeba też wymienić Bolesława Cybisa, Jana Gotarda, Antoniego Michalaka, Jana Podoskiego, Mieczysława Schulza czy Jana Zamoyskiego – nawiązywali do XVI- i XVII-wiecznego malarstwa niderlandzkiego i włoskiego. Tworzyli przede wszystkim obrazy figuratywne: kompozycje historyczne, biblijne i sceny rodzajowe. Twórczość Wdowiszewskiego dobrze wpisuje się w styl Łukaszców. Oprócz portretu rektorskiego Łukasiewicza spod jego pędzla wyszedł też m.in. portret Gabriela Narutowicza.

Warto wspomnieć, że obraz znajdujący się na Wydziale Filozofii jest drugą wersją portretu rektorskiego Łukasiewicza. Tomaszewska namalowała też inny portret rektora-filozofa – odsłonięty przy okazji uroczystości ponownego pochówku Łukasiewicza w 2022 roku i umieszczony w Pałacu Kazimierzowskim w Sali Senatu. Wcześniejsza praca Tomaszewskiej była dziełem autorskim, nawiązującym do stylistyki innych zdobiących tę salę portretów rektorów UW.

Uroczystość odsłonięcia tablicy przy wejściu do sali nr 108 imienia Jana Łukasiewicza rozpoczęła się od wystąpienia prof. Pawła Łukowa, dziekana Wydziału Filozofii. Dziekan Łuków powitał wszystkich zebranych i wyraził radość z powodu nadania kolejnej już sali na Wydziale imienia jednego ze znakomitych polskich filozofów. Zdaniem dziekana jest to świadectwo ciągłości tradycji i dorobku kulturowego, ale też pewna forma zobowiązania: pokazuje, że wszyscy przynależymy do wielkiej tradycji polskiej myśli logiczno-filozoficznej. Następnie dziekan Łuków podziękował osobom zaangażowanym w organizację uroczystości odsłonięcia tablicy nad salą im. Łukasiewicza: prodziekanowi Dziobkowskiemu, który był „*spiritus movens* całego przedsięwzięcia”, prof. Annie Brożek i prof. Jackowi Jadackiemu – „duchowym patronom” tego rodzaju wydarzeń – Andrzejowi Kazberukowi (twórcy tablic) oraz malarce Mai Tomaszewskiej. Po przemówieniu dziekana Łukowa głos zabrał JM Rektor UW, prof. Alojzy Nowak. W swoim wystąpieniu rektor wyraził zadowolenie i uznanie, że na Uniwersytecie, na Wydziale Filozofii, powstało miejsce poświęcone pamięci Łukasiewicza – wybitnego logika i filozofa, wielkiego patrioty i nietuzinkowego umysłu, którego wnikliwe badania filozoficzne i analizy logiczne nie tylko rozstawiły polską naukę na świecie, ale też wniosły do nauki duży wkład. Na koniec głos zabrał prezes Fundacji Ormiańskiej, Maciej Bohosiewicz, który z ramienia Fundacji uczestniczył w sprowadzeniu szczątków Łukasiewicza do Polski w listopadzie 2022 roku. Następnie rektor odsłonił tablicę nad salą nr 108.

Po odsłonięciu tablicy licznie zebrana publiczność weszła do sali im. Łukasiewicza, aby wysłuchać wykładu okolicznościowego. Wykład „*Kłamca*” w *Szkole Lwowsko-Warszawskiej* wygłosił prof. Jacek Jadacki. (Tekst odczytu otwiera niniejszy zeszyt „Przeglądu Filozoficznego”.)

Po odsłonięciu tablicy. Stoją od lewej: prof. Bogdan Dziobkowski, prof. Jacek Jadacki, JM Rektor UW prof. Alojzy Nowak, prof. Paweł Łuków, prof. Urszula Wybraniec-Skardowska, Maciej Bohosiewicz, prof. Stanisław Krajewski, Maciej Wołkow

Wykład prof. Jacka Jadackiego

Publiczność słuchająca wykładu

Wystąpienie prof. Jadackiego dotyczyło klasycznego zagadnienia logicznego zwanego paradoksem/antynomią kłamcy, antycznych korzeni tego problemu oraz prób jego rozwiązania przez Łukasiewicza.

Stoją od lewej: prof. Hubert Kowalski (dyrektor Muzeum UW) i prof. Bogdan Dziobkowski (prodziekan ds. studenckich Wydziału Filozofii UW)

Po oficjalnej części uroczystości zgromadzeni goście udali się na lampkę wina i poczęstunek.

Przy okazji odsłonięcia tablicy nad salą im. Łukasiewicza otwarto też dwie wystawy poświęcone temu wybitnemu uczonemu. Na korytarzu przy Bibliotece na Wydziale Filozofii ustawiono plansze prezentujące kolejną część życia oraz osiągnięcia naukowe Łukasiewicza – była to część wspomnianej wyżej wystawy *Jan Łukasiewicz. Filozof, logik i polityk*. Z kolei w gablocie na I piętrze umieszczono zdjęcia Łukasiewicza oraz m.in. pierwodruki jego najciekawszych prac.

Wystawa o Janie Łukasiewiczu na korytarzu przy Bibliotece

Zarówno sama uroczystość, jak i obie wystawy wzbudziły duże zainteresowanie wśród społeczności Wydziału Filozofii i całego Uniwersytetu. Wiele osób miało okazję zapoznać się z życiem i osiągnięciami wybitnego polskiego logika i filozofa, „wielkiego patrioty” i „nietuzinkowego umysłu” – Jana Łukasiewicza.